

Qui **renya** avui a casa?

Fa 50 anys, els nens no intervenien en les converses dels adults, ni invadien les cases amb les seves joguines. No reclamaven caramels ni regals. L'autoritat es donava per feta..., però la comunicació intergeneracional, llevat d'honroses excepcions, brillava per la seva absència.

Avui, sabem que el nen és una persona amb desitjos que han de ser escoltats, i això, en alguns casos, s'ha dut fins al límit, amb la conseqüència que hi ha pares que han deixat que la seva autoritat sigui contestada pels seus fills. De la prohibició absoluta a la permissivitat total, la justa autoritat ha estat arrossegada pel corrent del «deixeullos que facin!». Sembla necessari forjar un model nou.

L'autoritat, necessària

La major part dels pares han entès el missatge: un nen no pot viure sense autoritat. L'absència de límits és sempre una font d'angoixa. I no tan sols per al nen. Molts adults, quan, per exemple, es troben a l'atur, se senten desorientats perquè no saben què fer amb seu temps. De la mateixa manera, un nen a qui no es fixen uns límits clars es troba desvalgut. Necessita saber què pot i què no pot fer. Cada prohibició és una pedreta blanca perquè els petits «Patufets» trobin el seu camí a la vida. Una referència tranquil·litzadora que dibuixa un marc en què el nen aprèn a créixer.

En una educació sense límits, el nen viu en una total inseguretat. El món que hom li proposa no té ordre ni sentit. El nen no sap si es pot refiar dels seus pares. L'autoritat, en canvi, li dona suports

per fer distanciament, adquirir autonomia, créixer, construir el seu «jo». En resum, és indispensable.

El temor dels pares

Autoritat sí, però com? Als anys 50, tot era fàcil: el pare sempre tenia la darrera paraula, la mare era la de les moixaines i els nens havien de ser, més o menys, ben educats. Aquest esquema s'ha trencat, però no l'ha substituït cap altre: tothom mira d'evitar assumir el paper, poc gratificador, de garant de l'autoritat. Els pares prefereixen el rol del «pare amic», afectuós i còmplice.

Cal entendre-ho. Hi ha psicòlegs que diuen que, en l'inconscient col·lectiu masculí, el rol de pare ja no està garantit per a tota la vida. Ara, els pares tenen por davant la possibilitat de perdre els seus fills. És un temor legítim en una societat en la qual tantes parelles es desfan. I després d'un divorci, als homes, sovint, els costa mantenir l'estatus de pares, continuar exercint el seu paper amb els fills. Se senten exclosos. D'aquí que alguns pares intentin evitar sigui com sigui ser «els manaires» davant els seus fills.

El rebuig de les mares

Les mares, per la seva banda, no veuen per què haurien de cedir el seu paper ancestral de dispensadores de tendresa i comprensió.

L'exercici de l'autoritat es converteix aleshores en un conflicte home-dona. Per evitar-ho, no s'hauria d'alimentar la rivalitat que a vegades es dona al si d'una família: el joc de «qui aconsegueix ser el pare o la mare preferit» no és gens constructiu. Per això, convé evitar la cèlebre frase: «Ja veuràs quan vingui el pare!». El pare no ha de ser utilitzat com el braç armat de l'autoritat que li falta a una mare, o que ella no vol exercir. Es pot evocar el pare, quan no hi és, d'una altra manera, però no com «el gran justicier».

Autoritat compartida

El que és just és repartir-se equitativament la funció autoritària. No atribuir l'autoritat en exclusiva a un dels dos membres de la parella. L'autoritat ha de construir-se entre dos, compartir-se entre el pare i la mare. Però això no soluciona el problema, perquè el risc és la confusió de rols. El pare i la mare no han de ser intercanviables. Un nen no necessita dos pares i dues ma-

res, sinó un pare i una mare ben diferenciats que assumeixin, cadascun, la seva part d'autoritat d'acord amb el seu temperament. L'important és que siguin complementaris... i solidaris.

Tornem al punt de partida: qui ha de ser el mitjancer? Doncs al pare li escau bastant aquest paper, perquè, com diu un cèlebre escriptor, és un «estrany íntim». És a dir, està

afectivament molt a prop del nen, però, alhora, no coneix la fusió total que viu la mare amb el seu fill. Pot constituir un pol d'autoritat més exterior, no tan implicat.

Un reny no mata l'afecte...

Un parla més fort, un altre més suau, però la cosa és clara. A la

parella, cal fer un front comú d'autoritat. El que passa és que la paraula fa por. L'autoritat es viu tot sovint com una actitud negativa, quan hauria de viure's com una experiència positiva, una mostra d'amor que ajuda el nen a créixer. Al cap i a la fi, l'origen etimològic de la paraula «autoritat» és el mot llatí *auctor*, que significa «qui augmenta la confiança».

Per què, doncs, aquesta por a exercir l'autoritat? Doncs perquè els nens no estan gaire d'acord amb el fet que és estupenda per a ells! I saben com utilitzar represàlies contra les nostres «vel·leïtats autoritàries»: «Ets lletja!», «Ja no t'estimo!», «Ja no ets el meu pare!». Horror! Acabem de perdre l'amor del nostre fill perquè li hem negat un caramel! Passats uns minuts ens tranquil·litsem i ens convencem que el nen encara ens estima. Però a vegades perdem aquesta convicció, especialment si estem cansats, quan nosaltres mateixos necessitem sentir-nos reconfortats davant les agressions de la vida quotidiana. I, a reconfortar, cal reconèixer que ningú no supera els nens...

Tres persones distintes: pare, mare i el nen

Una tendència molt actual és la indiferenciació dels papers. Hi ha pares que volen, més o menys inconscientment, abolir les generacions, posar-se al nivell dels fills. I això, o bé «fent-se nens», o bé considerant-los «persones grans», amb una psicologia d'adult. Però l'autoritat no es pot exercir sense la diferència generacional.

La psicoanàlisi, actualment, i a risc de semblar reaccionària, sosté que els homes han de ser homes, les dones, dones i els nens, nens. I els pares han de prohibir i els nens, obeir. I no per això seran pitjors o estimaran menys els seus fills. Al contrari.

Text: I. Gravillon

Foto: DR

Els «no» de l'autoritat

1 «No és no»

Un «no» ha de ser decidit i sense apel·lació possible. Si fem marxa enrere, el nen no sabrà si es pot refiar de nosaltres ni si pot comptar amb nosaltres. Si trobem que ens costarà molt resistir-nos als seus ullets imploradors, limitem les restriccions a uns quants principis bàsics que ens semblin tan essencials que ni tan sols ens plantegem que no es respectin.

2 «No, perquè no!»

Sempre val més explicar al nen per què li prohibim alguna cosa. Però no cal que donem totes les justificacions ni esgotar-nos en negociacions eternes i angoixoses per a un nen. Ell necessita saber que hem pres una decisió amb determinació i que n'estem segurs. Per a un nen és tranquil·litzador sentir: «No pots, i prou!».

3 «No» només amb els ulls

Els crits solen ser la manifestació de la impotència per fer-se obeir. Així doncs, evitem-los... tant com puguem. Mirem de mantenir la calma, aguantem la mirada del nen sense alçar la veu, per mostrar-li que tenim el poder.

4 «He dit que no, i has de creure!»

Perquè el nen ens prengui seriosament, ha de saber que la transgressió d'una prohibició té conseqüències: una estona tot sol a la seva habitació, castigar-lo sense la funció de titelles o sense la mitja hora de televisió... La reacció ha de ser immediata, si no el nen no se sentirà castigat. Si diumenge li recordem que no pot baixar al parc perquè dimarts es va portar malament, ens mirerà sense entendre res...